BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİN!

kitle

YIL: 14 EKİM 1987 SAYI:312

Referandum Sonuçları ve Seçimler

6 Eylül akşamı referandum sandıklarının açıldığı sıralarda, Turgut Özal da erken seçim kararını açıklıyordu. Böylece Özal, geçen yılki seçim göstergelerine göre %32 olan ANAP oylarının bir hayli daha üstünde çıkacağı belli Hayır oylarını kendi partisine aitmiş gibi gösterip, hatta o oyların belki de önemli bir kısmını kendisine tahvil etmeyi umup erken bir seçimle seçimi kaçırmak niyetindeydi.

Erken seçim kararı Özal'ın tek alternatifiydi. Çünkü referandum sonucu Hayır çıkacak olsaydı, Özal bu hızla seçimden galip çıkmayı garantileyecekti, Evet oylarının ağır basması halinde ise, böyle bir referandumdan galibiyetle çıkmış rakibi Demirel'in karşısında bir yıl dayanamazdı, hele hele enflasyonun başını alıp gittiği, ekonomik durumun büsbütün bozulduğu ve daha da kötüleşeceği bir yıl içinde, ANAP'ın 1988 güzünde yapılacak bir seçimde hiçbir şansı kalmayacaktı.

Böylece, Özal, referandum sonucu ne olursa olsun, iktidarının, daha doğrusu elebaşlarından birisi olduğu rejimin bir süre daha bekâsını böyle bir erken seçimde görmekteydi.

HAYIR OYLARI ANAP'IN MI?

Ertesi gün, referandum sonuçları iyice belirince, Evet oylarının kıl payı kazanmış olması, Özal'ı kuşkusuz ki, erken seçimde avantajlı bir duruma getirecekti. Çünkü Özal, %50 civarındaki Hayır oyunu kendisine verilmiş gibi gösterecek, hatta o oyları mümkün mertebe seçime tahvil etmeye, kendi partisi etrafında bloke etmeye çalışacaktı.

Oysa, referandumda verilen Hayır oylarının ANAP'a ait olanlarının dışındaki bölümünün ANAP'a verilmemiş olduğunu herkes gibi bizzat Özal da bilmekteydi, hatta pek çok kimseden daha iyi bilmekteydi. Şayet öyle olmasaydı, bir gecede seçim yasasını değiştirip, seçimde %32-33 oy alan bir partinin, oy dağılımı sonucu birinci parti olması halinde, parlamentoda iskemlelerin önemli bir çoğunluğunu alıp tek başına iktidara gelmesini sağlayacak bir seçim sistemini getirmezdi.

Seçim yasasını dördüncü kez değiştiren Özal, bir gecede kaçırdığı bu yasayla, %32 oy alsa bile mecliste çoğunlukta kalmayı garantiliyordu.

Bu demekti ki, ANAP oylarının ancak %32 civarında olduğunu bizzat Özal da bilmekteydi.

Tekrar edelim, şayet Özal pişkin bir düzenbazlıkla kendisine ait gösterdiği %50 Hayır oyunu gerçekten de kendisine ait görseydi, hatta bu oyların %40'ını, hatta hatta %35'ini kendi partisine garanti gibi görseydi, seçim yasasını %32'ye göre değiştirmezdi (zira yasanın eski hali zaten %35 oy alacak birinci partiye tek başına iktidar olma şansını tanımaktaydı).

Özal sadece seçim bölgeleri ve oy tasnifi konusunda kendisine göre düzenlemeler yapmamıştır. Aynı zamanda, propaganda süresini de mümkün olduğu kadar kısaltmış, seçime girecek diğer partilerin televizyon ve radyodan yararlanmalarını da asgariye indirmiş, bu konuşma sürelerini meclisteki mevcut iskemle dağılımına göre belirleyerek, kendisine aslan payını almıştır. Madem ki, referandum sonuçları Özal partisinin oylarını —diyelim ki— %40'ın üzerinde gösteriyordu, şu halde muhalefet partilerinin propağanda olanaklarını yasal olarak bu denli kısıtlamadan da Özal'ın o oyları alabileceğini düşünmesi gerekmez miydi?

Bir başka deyişle, Özal, elindeki %32-33 oya bile güvenmemiş ve ona göre getirdiği seçim sistemine bile bel bağlamamış ki, (yani bu oylarının daha da düşebileceğinden korkmuş ki), muhalefet partilerinin propagandasını kısıtlamayı da ek bir garanti olarak getirmiş bulunmaktadır.

Kısacası, yukarıda değindiğimiz hususlar da, açıkça gösteriyor ki, referandumda Hayır'a verilen oyların %17-18'ini bizzat Özal'ın kendisi de kendisine ait görmemektedir.

Peki bu yüksek yüzde —yani ANAP'a ait olmadığı halde, Hayır için kullanılmış %17-18 civarındaki oy— nereden gelmektedir?

MC'YE TEPKİ OYLARI

Referandum sonuçları il il incelendiğinde görülmektedir ki, en düşük Evet oyları, çoklukla, 12 Eylül öncesinde faşist terörün en yoğun olduğu bölgelerden çıkmaktadır.

Bu demektir ki, o illerdeki birçok yurttaş, Hayır oyu kullanmakla Özal'a oy vermemiştir, esas olarak Hayır'ını Türkeş'e ve onu himaye etmiş olan Demirel'e, genel olarak da MC'ye karşı kullanmıştır.

Söz konusu illerden sadece K.Maraş'ta Evet'ler %50'nin üzerinde çıkmıştır.

Buna ek olarak şu tespitimizi de dile getirebiliriz: Faşist milliyetçi hareket terörünün yer almadığı, ➡

buna karşılık 12 Eylül'den sonra faşist devlet terörünün her yerden fazla kol gezdiği, —ayrıca politik bilinçlenme düzeyinin öteden beri hayli yüksek olduğu herkesçe bilinen— Tunceli hariç tutulursa, pek çok alevi yurttaşın Hayır kullandığı ve bu Hayır oylarının da Türkeş ve Erbakan'a karşı, MC'ye ve Demirel'e karşı verildiği bellidir. Faşist sokak terörünün elebaşı, nice cinayetin ve toplu kıyımın baş tertipçisi Türkeş'e ve dinci akımın politik temsilcisi Erbakan'a ve onlara MC hükümetlerinde önderlik etmiş Demirel'e olan tepkiler o denli güçlü olmuştur ki, bu yurttaşlar, ANAP'çı oldukları, ya da mevcut rejimi onayladıkları için değil, salt o politikacıları reddettikleri için referandumda Hayır oyu vermişlerdir.

Nitekim Özal da adı geçen politikacılara tepkiyi iyi bildiğinden referandum propagandasını bu tema üzerine kurmuştu. Öte yandan Özal'ın "bu politikacılar gelirse, 12 Eylül öncesi geri gelir, böylece yeni bir 12 Eylül kaçınılmaz olur" şeklindeki propagandası da, Özalcı olmadığı halde, bu propagandadan etkilenen bir kısım seçmenin "Hayır" oyu kullanmasına yol açmıştır.

Bütün bunlara ek olarak, SHP'li seçmen potansiyeli kapsamındaki bir kısım yurttaşın da (Alevi yurttaşlardan "Hayır" oyu kullanmış bulunanlar da buna dahildir) referandumda "Evet" oyu vermediği anlaşılmaktadır. SHP merkezi "Evet" tutumunda yoğun çaba sarfetmesine rağmen, sandığa yansıyan SHP'li "Evet" oylarının SHP oy potansiyelinin altında kaldığını söylemek doğru bir tespittir.

Sonuç olarak, referandumda sandıktan çıkan "Hayır" oylarının yüzdesi, oyların genel seçimlerdeki dağılımını yansıtmaktan çok uzaktır.

"Hayır" oylarının analizi konusunda son bir noktayı daha belirtmek gerekiyor: Kırsal kesimde, birçok köyde, "Evet" oyu kullanmak istediği halde, referandumun bir seçim olmaması, yani ANAP hükümetinin referandumdan da sonra işbaşında kalmağa devam edeceği düşünülerek, gerek daha sonra gelecek baskılardan çekinerek, ama daha önemlisi, ANAP'ın ağırlıkla "Evet" çıkan köyleri cezalandıracağı, oraya yol, su, elektrik götürmek, sağlık hizmetleri ulaştırmak vb. konusunda o köyleri beklentilerinden mahrum edeceği yolundaki bir kanı da kırsal kesimdeki "Hayır" oylarında rol oynamıştır. Nitekim aynı nokta geçen yıl 28 Eylül seçimlerinde de gözlenmişti. Hükümetin değişmeyeceğini bilen ve kendi köyünün afaroz edileceğinden çekinen —kaldı ki, bu tehdide de fiilen muhatap olan— bir kısım köy gidip ANAP'a oy kullanmıştı. Bu kapsamdaki "Hayır" oylarının yüzdesi, fazla olmasa bile, yüzde birkaç oranındaki oyun salt bu saikle "Evet" yerine "Hayır"a gitmesi dahi, toplam sonuçlardaki "Evet"lerle "Hayır"ların başabaş olmasını etkileyecek kadar önem taşımıştır. Sözünü ettiğimiz mülahaza ile oy kullanmış olan köyler genel seçimler sözkonusu olduğunda —şayet ANAP'ın devrilebileceğine kanaat getirirlerse— kendilerine yakın hissettikleri muhalefet partilerine oylarını vereceklerdir.

Bizce küçük bir yüzde olan bu miktar da yapılacak erken genel seçimlerde büyük önem taşımaktadır. Zira, en son yapılan seçim yasası değişikliğiyle, madem ki, ANAP, birinci parti çıkması koşuluyla, yüzde otuz iki oyla bile parlamentoda çoğunluk olacaktır, bu durumda sözünü ettiğimiz yüzde iki-üç oranındaki, —belki de daha fazla orandaki— oy bile ANAP'ı tek başına hükümet yapmağa yetecektir. İşte Özal'ın referandumdaki "Hayır" oylarını kendisine ait gibi göstermesindeki düzenbazlığın nedenlerinden birisi de budur. Özal, bu referandum sonuçlarını kendi iktidarının garantisi gibi göstererek, seçim kampanyasını "Hayır" oylarının kendisine verilmiş olduğunu ileri sürerek yürütecektir. Özellikle köylerde, iktidarının bu seçimlerde de mutlak olduğu imajını yayarak bu yüzdelerin kendi partisine verilmesini sağlamak amacındadır.

Görüldüğü gibi Özal, referandum öncesinde elindeki tüm kozlarını son kertesine kadar oynamıştır; o kadar oynamıştır ki, Birinci Profesyonel Futbol Ligi'nden ikinci kümeye düşmüş iki önemli ilin takımını tekrar birinci lige çıkartmak için emir vermiş, ligler başladığı halde durdurulmuş, adı geçen o iki takım devlet emriyle birinci lige alınarak liglere devam edilmiştir.

Yapılacak erken genel seçim Özal için hayat memat kavgasıdır. Ve referandumda tüm kozlarını oynamış bulunan Özal ve şürekası, seçim yasasını kendi lehlerine bir kez daha ve azami şekilde değiştirdikten sonra, ellerindeki tüm imkânları, bütün devlet olanaklarını seferber ederek seçimlere girecektir. Böylece Özal, bu denli antidemokratik bir seçim yasasıyla ve yüzde otuz iki oyla yeniden hükümet olmak peşindedir.

EVREN İLE ÖZAL AYRI MI?

Zaten antidemokratik olan seçim yasasının bu niteliği o denli ileri noktalara götürülmüştür ki, belli bir oy dağılımına göre, ANAP'ın yüzde 33-34 civarındaki bir oyla 300 milletvekili çıkararak, meclisteki iskemlelerin üçte ikisini alması ve anayasayı dahi istediği gibi değiştirme şansına sahip olabilmesi işten bile değildir.

Tabii, böyle bir sonuç çıktığı takdirde, Özal'ın yapacağı en önemli şeylerden birisi —şayet ülkedeki güçler dengesi elveriyorsa— K.Evren'in görev süresini bir dönem daha uzatabilecek mevzuat değişikliklerini yapmasıdır. Öteden beridir değişik siyasi çevrelerdeki bu kanaat mesnetsiz değildir. Böyle bir olasılık sadece K.Evren'in politik ihtiraslarının sonucu da değildir. Mevcut rejimin "ahenk içinde" bekası açısından da Evren'in görev süresinin uzatılması öngörülmektedir.

Bu konuda çeşitli basın çevrelerinde, muhalefet mahfillerinde, hatta kimi demokratik kesimlerde ikide bir ortaya çıkan son derece yanlış bir kanıya yeri gelmişken değinmek gerekiyor. Her nedense, Evren'le Özal'ı ayrı görmek ya da hiç değilse bu ikisinin ayrı olmadığı bilindiği halde ayrı göstermek huyundan bir türlü vazgeçilememesi rejime karşı muhalefet ve mücadele açısından ciddi bir olumsuzluktur. Bu olumsuzluk, Özal'ın bir gecede meclisten kaçırdığı yeni se-

çim yasası vesilesi ile de bir kez daha nüksetmiştir. Özal karşıtı birçok çevre, yazar, gazeteci, K.Evren'in bu yasayı veto etmesini beklemiş, adeta niyazcı olmuştur. Hiç değilse, Evren'in yasayı 15 gün inceleme hakkı bulunduğunu ve bu süreyi kullanacağını, yasa Çankaya'nın onayından geçmedikçe de, kesinleşmeyeceğini, böylece referandumdan sonra en kısa zamanda yapılması öngörülen erken seçimin —ve dolayısıyla muhalefet partilerinin— seçim hazırlıkları için en azından bir 15 gün daha kazanacaklarını düşleyenler çıkmıştır. Hele hele, Evren'in bu kadarla da kalmayıp, yasayı veto ederek meclise geri göndereceğini, dahası da "böyle antidemokratik ve adaletsiz bir seçim sistemi olmaz" diye baskı yapacağını umanlar bile az değildi.

Sonuçta —yıldırım hızıyla meclisten geçmiş olan— yasa, aynı hızla Çankaya'dan da geçerek, bir gün dahi beklemeden, resmi gazetenin gece yapılan bir mükerrer baskısıyla kesinleşti.

Böylelikle, Evren'den "farklı bir tutum" beklemiş olanlar, yani "adalet ve demokratlık" niyaz etmiş bulunanlar, veyahut da, "Evren'i Özal'dan ayrı gördüğümüzü, hakem gibi kabul ettiğimizi söylersek, belki Evren'i öyle olmaya kandırabiliriz" diyerek Evren'e hakemlik, partiler üstü'lük yakıştırmayı marifet sananlar, bir kez daha hüsrana uğradılar.

SORUN BİR REJİM SORUNUDUR

Yaşanılan her siyasal olay, 12 Eylül darbesinin ilk gününden beri öne çıkardığımız sloganın yeniden ve yeniden doğrulanmasından başka bir şey değil. "GÖNDERMEDEN GİTMEYECEKLER" dedik ve yedi yıl boyunca hep bu sloganda ısrar ettik. Son "erken seçim yasası" da Evreniyle, Özalıyla bu sloganın önemini bir kez daha kanıtladı. Gene, Özal 6 Kasım seçimlerini kazanıp da, başbakanlığa geldikten sonra, Evren'le Özal'in bir bütün olduğunu belirttik, bu tespiti de "Evren-Özal çetesi" şeklinde terimleştirdik. Aradan geçen dört yıl, her defasında bu tespitin doğruluğunu gösterdi.

Durum böyleyken, ikide bir Evren'i Özal'dan ayrı göstermenin, —böyle görmek ya da hiç değilse göstermek isteyenlerin— ne demokrasi mücadelesine, ne de rejime karşı herhangi bir muhalefete hiç mi hiç faydası olmadı. Tersine, bu tür yakıştırmalar hem Evren'in hem de Özal'ın işine yaradı.

Çünkü Evren zaten kendisini Çankaya'ya çekip, sanki siyasetin ve mevcut siyasal partilerin üstündeymiş gibi göstermek istiyordu, gene aynı Evren, ordunun da kışlasına çekildiği sanısını yaymak amacındaydı, Özal ise, aynı şekilde, kendisini "sivil başbakan" olarak tanıtmak ve askerlerle ilişkisi bulunmadığını askeri bir rejimin, yani 12 Eylül rejiminin şimdi sürmekte olan bir uzantısı olduğunu gözlerden, bilinçlerden ve belleklerden saklamak istiyordu. Rejime karşı muhalefet adına, hele hele demokratlık adına Evren ile Özal'ın ayrı olduğu imajına ortak olunması ise, meselenin aslında REJİM SORUNU olduğunu unutturan, bu bakımdan bilinçleri bulanıklaştıran, hedef şaşırtmaktan başka birşeye yaramayan bir tutumdu. Nitekim de her defasında böyle yakıştırmalar, olmayan ayrımlar icat etmeler sonuçta iki elebaşının, rejimin önde gelen elebaşısının, kendilerini birbirlerinden ayrı gösterme madrabazlığına yaramaktan, onların değirmenine su taşımaktan başka bir işe yaramadı.

1 Kasım'da yapılacak erken seçim koşulları bir kez daha vurguluyor ki, işbaşındakiler göndermeden gitmeyeceklerdir. Göndermenin yolu ise bellidir. Seçimler ve genel oy bu doğrultuda yararlanılacak kısmi olanaklar olsa bile, göndermenin yolu, başından beri ısrarla belirttiğimiz gibi, **kitle mücadelesidir**. Kitlelerin en geniş ve en aktif bir şekilde demokrasi ve insan hakları konusunda, emekçilerin güncel talepleri doğrultusunda en yaygın ve en aktif bir biçimde **harekete geçirilmesidir**.

Bizim kanaatimizce, 1 Kasım seçimlerinde sandıktan Özal ve partisi üçte bir azınlık oyuyla, meclis çoğunluğu, hükümet ve iktidar olarak çıksa bile, beş sene dayanamayacaktır. Çünkü, seçimlerden sonra, geniş yığınların bir beş yıl daha beklemek ve Özal'a yeni bir şans tanımak diye bir beklentisi ve buna tahammülü olmayacaktır.

Seçimleri izleyecek dönem yeni bir dönem olacaktır. Bu dönemin yeni'liği kitlelerin rejime karşı hareketlenmesinden ekonomik, demokratik ve siyasal mücadelelerinin hızlanmasından ileri gelecektir. Burjuva partileri ise bu kitle muhalefetini ne denli gemlemeye çalışırlarsa çalışsınlar, meseleyi meclis sınırları içinde tutmak için ne denli gayret gösterirlerse göstersinler, bıçağın artık iyiden iyiye kemiğe dayandığını görecek emekçi yığınları, giderek yaygınlaşan, güçlenen ve yükselen bir yığın mücadelesinin, kitle hareketinin öznesi olarak Özal'ı ve koltuğunu temsil ettiği rejimle birlikte sarsmağa başlayacaklardır.

Bu yeni dönem, her şeyden önce siyaset planında sol'un legalite mücadelesinin yeni bir boyuta ulaşmasıyla başlayacaktır. Bir başka deyişle, zaten bir yılı aşkın zamandır gündemde canlı olarak tutulan ve henüz çözümlenmemiş bulunan sol parti sorunu eskisinden daha güçlü ve etkili bir şekilde gündemin baş maddesini alacaktır.

Esasen, kitlelerin hareketlenmesi de spontane gelişimlere bağlı değil, bilinçli, örgütlü ve merkezi çabalarla gerçekleşmek durumundadır.

SEÇİMLERDEKİ TUTUM

Seçim yasasının tüm antidemokratik özelliklerine ve sol için mevcut tüm antidemokratik koşullara rağmen 1 Kasım seçimlerinde oy vermek gerekir. Ve oyları ANAP'a karşı, demokrasi doğrultusunda kullanmak gerekir.

Seçim platformunda sol bir alternatif bulunmamaktadır. Bazı sol çevrelerin bir ya da birkaç ilde göstermeleri muhtemel bağımsız adaylar ise seçimlerde bir sol alternatif anlamına gelmemektedir. Solun bugünkü dağınıklığında, merkezi bir birlikten ve dolayısıyla politik güçten yoksun olma durumunda bir veya birkaç ilde bağımsız adayların gösterilmesi seçmen kitlelerine, solun sempatizan-

larına, hatta kadrolarının büyük bir bölümüne "alternatif" diye göstermek, "bağımsız politika" sayılamayacağı gibi, bu adayların alacakları son derece cüzi oylar, solun potansiyelinin fersah fersah altında kalacağı için de hiçbir şeyi yansıtmayacaktır. En fazla birkaç bin oy alacağı daha şimdiden belli olan bir bağımsız adayı çıkarmak, sonra da onu Türkiye solunun adayı diye lanse etmek bizzat o adayı ya da adayları gösteren sol kesimlerin bile sempatizanlarının toplamının çok altında kalacak oy sayılarının "işte solun oyları bu kadarmış" diye spekülasyon ve demagoji vesilesi yapılmasından başka bir şeye yaramaz.

Bu seçimlerde devrimci, ilerici çevrelerin bağımsız aday göstermeleri, ya da bir ilerici, yurtsever bağımsız adayı desteklemeleri ancak ve ancak Kürt yurtsever bağımsız adayların olabileceği Kürdistan'daki bazı illerde düşünülebilir. Ancak o takdirde o bağımsız adayın alacağı oylar o seçim bölgesindeki sol potansiyelin önemli bir bölümünü temsil edebilir. Seçim sathı mailine girildiği günden bu yana kadar edindiğimiz bilgiler, bu gibi bağımsız adayların Kürdistan'da varolmadığını göstermektedir. (Bu yazı listelerin YSK'na verilmesinden önce yazılmıştır)

Solun bağımsızlığı bağımsız adaylarla somutlanır gibilerinden bir yaklaşım, "yani bağımsızlık eşittir bağımsız aday" formülü mekanik bir anlayıştır ve sonuçları düşünülmemiş bir tutumdur.

Oysa, solun ve sosyalizmin bağımsızlığı herşeyden önce onun ideolojik, politik ve örgütsel bağımsızlığında somutlanır. Seçimlerde demokrasi doğrultusunda bir partinin desteklenmesi, ancak o partiye karşı ideolojik, politik ve örgütsel bağımsızlıktan ödün verildiği, o partiye olmadık misyonlar vehmedildiği takdirde solun bağımsızlığını zedeler.

1 KASIM 1987 SEÇİMLERİNDEKİ DURUM NEDİR?

Yukarıda da belirttiğimiz gibi her şeyden önce sorun, ANAP'a ve rejime karşı **demokrasi doğrultusunda** oy kullanılmasıdır. 1 Kasım'da seçime iki demokratik parti katılmaktadır, bunlar iki sosyal demokrat partidir. Bu partilerden DSP, liderinin sübjektif tutumuyla, bencillik ve kaprislerle dolu, sorumsuz davranışlarıyla, dahası da küçük hesapçı çıkarlar uğruna ANAP'la pazarlıklar yapabilen, çok değil altı ay önce, "seçim sonrasında ANAP'la koalisyon yapabileceğini" açıklayan tutumuyla, sağdaki oyları alacağım diye orta soldan sağa doğru, —merkeze doğru— yalpalamasıyla solun oy verebileceği bir parti değildir. Sol adına DSP'ye verilecek oylar ziyan olacağı gibi B.Ecevit'in egoizmine ve tutarsızlığına yarayacaktır.

Bu nedenle, 1 Kasım'da demokrasi doğrultusunda yapılacak en doğru tercih SHP'ye oy verilmesidir.

Ajitasyonumuzda, kitle çalışmalarımızda sosyal demokrasinin ve onun bugünkü temsilcisi SHP'nin ne olup ne olmadığını göstermek, onun hangi koşullar altında demokratik bir tercih olduğunun altını çizmek, bilimsel sosyalizmin yasaklı bulunduğunu, legal bir sol partinin de halen kurulamamış olduğu koşullarda demokratik bir tercih olarak SHP'ye oy verilmesi gerektiğini, ama kitlelerin asıl kurtuluşunun sosyalizmde olduğunu, bu yolda seçimlerden sonra atılacak en hayati adımın mümkün olan en geniş kesimi kapsayacak bir şekilde legal sol parti çalışmalarına başlayarak, böyle bir partiyi kurmak olduğunu anlatmak gerekmektedir.

Kitle hareketlerini yükseltecek, işçileri, aydınları ve geniş emekçi yığınlarını rejime karşı etkili ve sonuç alıcı bir mücadeleye sokmanın ilk ivmesini verecek olan asıl belirleyici faktör, böyle bir birleşik sol partinin kurulması ve hem meşruiyet mücadelesi vermesi, hem de bu süreç içinde yığınsallaşmasıdır. ■

ANAP'lı Nurettin Yılmaz

Nurettin Yılmaz'ın ANAP'tan adaylığı herkesi şaşırttı. "Papaza kızıp oruç bozdu" kabilinden haklı bulanlar oldu. ANAP'ın "liberal" görünüşüne yakıştıranlar da oldu. Siyasi dejenerasyonun bugünkü düzeyine bakıp umursamayanlar da oldu. Nurettin Yılmaz ise "ilkelerinden ve davasından ödün vermeden de ANAP'lı olabildiğini" savundu. Özal Nurettin Yılmaz'a göre, "onu listesine alabildiğine göre" liberal bir demokrattı ve "Doğu'ya çok yatırım yapmıştı"!..

Nurettin Yılmaz neyin simgesiydi? Elbet en başta Kürt ulusal hareketine mensup bulunduğu, ilerici-demokrat görüşler savunduğu, "sol" güçlerle yakın durduğu ve bütün bunlardan ötürü 12 Eylül döneminde hapse girip ağır işkencelerden geçtiği için "Kürtçülüğün"(!) simgesiydi. Barış Derneği davasından yargılanmıştı, barışçı ve demokrat güçlere mensuptu ve bütün bu ortak değerler kapsamında mütalaa ediliyordu. Bu değerlerin ANAP'la hiç bir ilgisi yoktu, ama zıtlığı vardı.

Olayın şaşırtıcı bir yanı yok. Nurettin Yılmaz, sonuçta teslim olmuş, "ilke, dava" gibi değerlere boş vermiştir. "Doğu sorununu", yani kendi ulusal davasını "Doğu'ya yatırım yapılmakla" ortadan kalkacak bir dava olarak algıladığını göstermiştir. Bilinçsiz feodal desteklerini "ulusal davamızın desteği" diye sunmaya çalışan kimi Kürt aydınları için de "uyarıcı" olmuştur.

Bundan daha önemli olanı, siyasi ahlak ilkelerinin Türkiye'de uğradığı erozyonun boyutudur. Burjuva politik kokuşmuşluk toplumun bütün katmanlarına, bu arada solun da değişik kesimlerine bulaşmıştır. İlke, ideoloji, hedef gibi kavramlar her an değiştirilebilir hale gelmiştir. Hatta kendini bu kavramlarla bağlı saymak, çoğu zaman "dogmatiklik, sol yobazlık, çocukluk, katılık vb." gibi olumsuzluklar olarak nitelenir olmuştur. Türkiye'nin siyasal yaşamında "sol" değerlerin nasıl da bağnazca savunulması gerektiğine sayısız örnekten biri de Nurettin Yılmaz'dır.

Zararın Neresinden Dönülürse Kârdır

Türkiye solunun bazı konuları vardır, adeta "**muhkem kaziye**" haline gelmiştir. Sol yelpaze içinde hangi siyasi eğilimden olunursa olunsun hemen herkes bu tür konularda aynı şeyleri söyler, aynı inancı paylaşır. Bunların en tipiklerinden birisi NATO meselesidir. Her solcu NATO'ya karşıdır, ideolojik ayrıma bakılmaksızın soldaki bütün siyasi hareketler NATO'dan çıkılmasını savunurlar. "**NATO'dan çıkmak**" solun başlıca programatik hedeflerinden birisidir. Bir bakıma Türkiye'nin bağımsızlığını savunmanın sembolü haline gelmiştir NATO'dan çıkmak.

Bu nedenle olsa gerek TKP'nin NATO'da kalmaya yönelik görüşleri sol çevrelerde hayretle karşılandı. Çoğu kimse TKP sözcülerinin konuya ilişkin görüşlerinin burjuva basını tarafından çarpıtıldığı zehabına kapıldı. Gerçekten NATO'dan çıkmak Türkiye solunda adeta tabu olmuştu. Acaba TKP'nin bir bildiği mi vardı ki, bu tabuyu yıkıyordu?

Atılım'ın 15 Ağustos 1987 tarihli sayısında yer alan Aydın Turan imzalı ve "Eski NATO-Yeni Politika" başlıklı yazı konuya açıklık getiriyor. Yazının bir yerinde şöyle deniyor:

"Türkiye'nin NATO'ya girdiği ilk günden bu yana 'NATO'dan çıkalım!' belgisini ileri süren TKP şimdi bu belginin yerine 'NATO ve Varşavo Paktı Örgütü aynı anda dağılsın!' belgisini ileri sürüyor."

Demek ki burjuva basın TKP sözcülerinin NATO'ya ilişkin görüşlerini çarpıtmamış. Bugüne değin NATO'dan çıkmayı savunan TKP, şimdi bunun "yerine" başka bir politikayı, "NATO ve Varşova Paktı Örgütü'nün aynı anda dağılmasını" benimsemiş. TKP'nin NATO'ya ilişkin "yeni" politikasını özetleyen şiar "şimdi" böyle olmuş.

Politikalar, harcı alem tabiriyle somut şartların somut tahliline dayanılarak belirlenir. Bu demektir ki, somut şartlar değişirse politikaların da değişmesi gerekir. Ya da başka türlü söylersek **politikaların değişmesi için somut şartların da değişmesi lazımdır.** Burjuva politikası için "dün dündür, bugün bugün" eyyamcılığı geçerli olabilir ama işçi sınıfının ideolojisiyle mücehhez olanların başka türlü davranmaları mümkün değildir. Ve TKP NATO konusunda eskisinin "**yerine**" "**yeni**" bir "**politika**" benimsediğine göre şartların eskisine nazaran değişmiş olması gerekir. Oysa aynı yazıdan aşağıya aktardığımız bölüm hiç de böyle olmadığını gösteriyor:

"Bu istem ["NATO ve Varşova Paktı Örgütlerinin karşılıklı dağıtılması" (KİTLE)] *zaten Varşova Paktı Örgütü'nün kuruluşundan beri temel bir ilkesi ve güncel belgisidir. O halde dünya çapında bu enternasyonal istemin politik güçleri, tek tek her ülkede NATO'dan çıkmak isteminin ulusal güçlerinin oluşmasından daha kolay bir araya gelebilir."*

Atılım "NATO ve Varşova Paktı Örgütlerinin karşılıklı dağıtılmaları" talebinin daha Varşova Paktı'nın kuruluşundan bu yana "ilkesel ve güncel" bir şiarı olduğunu açıkça belirtmiş. Üstelik de bu "dünya çapında enternasyonal bir istem" Atılım yazarına göre. Öyleyse nasıl olmuş da TKP yaklaşık 35 yıllık bir süre boyunca NATO'dan çıkmayı savunmuşken, "şimdi" onun "yerine" NATO ve Varşova Paktlarının karşılıklı dağıtılmasını savunuyor? Bu **değişikliğin** yegâne makûl izahı Türkiye'nin NATO'ya girişinden şimdiye değin, TKP'nin şartları doğru değerlendirmediği ve bu nedenle NATO'dan çıkmayı benimserken yanlış bir politika güttüğü, şimdi ise bu politikasını "düzelttiği"dir. Varşova Paktı'nın NATO'ya ilişkin politikasında bir değişiklik olmadığını Atılım söylediğine göre böyle olması gerekir. Ya da bu çelişkinin bir başka izahı daha vardır. O da, NATO'ya ilişkin şartlar ve "enternasyonal istem" değişmediği halde TKP'nin NATO politikası değişiyorsa **TKP'nin kendisinin bir değişime uğramakta** olduğudur. Galiba meselenin bam teli de burası.

NATO'DAN AYRILMAYI TERKETMENİN GEREKÇESİ

Şayet TKP, bir yandan NATO'dan çıkmayı savunurken, bir yandan da NATO'nun ve Varşova Paktı'nın karşılıklı dağıtılması talebini ileri sürüyor olsaydı böylesi bir açmaza düşmeyebilirdi. Ne ki böyle değil. Aynı yazıda bu durum şöyle açığa kavuşturuluyor:

"...NATO ve Varşova Paktı Örgütlerinin karşılıklı dağıtılmasına yönelik belgimiz, NATO'dan yalnızca bir ülkenin ayrılmasıyla da sınırlı değil, NATO'nun tümüyle ortadan kaldırılmasını içeren bir belgidir."

(.....)

"... Ama bütün bu söylediklerimizden sonra şu denebilir: Hepsi tamam, ama yine de bütün bu istemlerin yanısıra salt propaganda amacıyla, ya da ülkedeki politik güçler oranı olağanüstü bir değişiklik gösterirse gerçekleştirmek üzere NATO'dan çıkmayı istemek yanlış mı olur?"

(....)

"...Eylem ancak yapılacaksa propaganda edilir. Başka bir eylem 'NATO ve Varşova Paktı Örgütü'nün karşılıklı dağıtılması' hedef gösteriliyorsa salt, 'propaganda amacıyla' NATO'dan çıkma belgisini atmak mantıklı olmadığı gibi pratikte hedef şaşırtır."

(....)

"Sonuç olarak özetlersek, NATO ve Varşova Paktı Örgütü'nün eş zamanlı dağıtılması istemi, NATO'dan çıkmak istemiyle öznel tercihlere göre alternatif olarak ya da onunla yan yana kullanılabilecek bir istem değil, içinde bulunduğumuz aşamada Türkiye'de askersel bloklar düzeyinde ileri sürülebilecek nesnel olarak tek doğru stratejik istem oluyor."

Görüldüğü gibi Atılım önce her iki politikayı kıyaslıyor ve "NATO'nun ve Varşova Paktı'nın karşılıklı dağıtılması" şiarının "NATO'dan çıkmak" şiarından daha **ileri** olduğu yargısına varıyor. Böylece "NATO'dan çıkmak", NATO'da kalıp her iki paktın dağıtılması talebi-

ne kıyasla "geri" bir şiar niteliğine bürünüyor. Daha sonra Atılım neden her iki talebin birlikte savunulamayacağını inceliyor ve sonuçta TKP'nin, NATO'ya ilişkin yeni politikasının "tek doğru stratejik istem" olduğu kararına varıyor.

"Stratejik" bir talep ya da hedef, bilindiği gibi bir işçi sınıfı partisinin aynı zamanda iktidara geldiğinde gerçekleştireceği türden, **programatik** nitelik taşır. Böyle olması, bu tür hedeflerin bugünden savunulmasıyla ve propagandasının yapılmasıyla çelişmez. Hatta bu tür öyle hedefler vardır ki işçi sınıfının iktidara gelmesinden önce de toplumsal baskı sonucu gerçekleşebilirler. Örneğin "NATO'dan çıkmak" hedefi bu türdendir. Proletarya partisi, öteki sol güçlerle birlikte NATO'dan çıkmak talebini antiemperyalist mücadelenin bir gereği olarak devamlı ileri sürer, NATO'dan çıkmanın ajitasyon ve propagandasını yapar, bu talebin yığınlara, ülkenin bağımsızlığından yana tüm toplum güçlerine malolması için mücadele yürütür. Ve yine bir işçi sınıfı partisi gayet iyi bilir ki, Türkiye burjuvazisi emperyalizme göbek bağıyla bağlı olduğu için, emekçi halk iktidarı ele geçirmedikçe Türkiye'nin NATO'dan çıkması handiyse imkansız denecek kertede zayıf ihtimaldir. Bu nedenle NATO'dan çıkmak işçi sınıfı partisinin iktidar programının antiemperyalist hedeflerinin başında gelir. Yani Türkiye'de bir işçi sınıfı partisi iktidara geldiğinde ilk icraatının NATO'dan çıkmak olacağını bugünden ilan etmek zorundadır.

TKP'nin yaptığı ise tam tersi. TKP iktidara geldiğinde NATO'dan çıkacağını değil, NATO'da kalacağını ve NATO ile Varşova Paktı'nın karşılıklı dağıtılmasını savunacağını ilan ediyor. Üstelik böylesinin, NATO'dan ayrılmak hedefinden "daha ileri", "tek doğru stratejik" politika olduğunu iddia ediyor.

YAPILAN SONUNA KADAR NATO'DA KALMAYI SAVUNMAKTIR

Ayrıca NATO'da kalmak meselesi, TKP-TİP birleşmesiyle meydana geleceği açıklanan TBKP'nin program tasarısında da ele alınmış. Bu belgede, "stratejik çizgi" olarak tanımlanan Barış ve Demokratik Yenilenme Programı'nda, konuya ilişkin olarak aynen —ve sadece—şunlar deniyor:

"—Türkiye NATO içinde kendi meşru güvenlik çıkarlarına ve dünya barışının çıkarlarına uygun bir politika izlemeli, NATO ve Varşova Anlaşması Örgütü askersel doktrinlerinin savunma ilkeleri temelinde yeniden düzenlenmesi, iki örgüt arasında askersel dengenin korunarak eşit güvenlik temelinde sürekli daha alt düzeylere indirilmesi ve giderek her iki askersel paktın eşzamanlı kaldırılması için çaba göstermelidir. bu doğrultuda bir ilerleme sağlanamazsa, Türkiye NATO'nun askeri kanadından çekilmelidir." (s. 40)

Evet, açıkça görüldüğü gibi TKP "NATO'dan çıkmak" şiarını terkederken bunu **NATO'da kalmak** için yapıyor. Bu noktada Atılım'ın sözünü ettiğimiz yazısında:

"...Burada dikkat edilmezse karıştırılan bir nokta bu belginin 'NATO'da kalalım!" belgisiyle hiçbir ilişkisi olmadığıdır."

türünden cümleler hiç inandırıcı olmuyor. Çünkü NATO'dan çıkmak hedefi terkedildi miydi geriye sadece "NATO'da kalıp her iki paktın birlikte dağıtılması" hedefi kalıyor. Bunun da somut anlamı **sonuna kadar** NATO'da kalmaktır. Kendiliğinden bellidir ki her iki pakt eşzamanlı olarak dağıtıldığında mesele biter. Kısacası NATO'dan çıkmayı şimdi bir kenara bırakalım, her iki paktın dağıtılmasını savunalım demek, düpedüz "NATO varolduğu müddetçe NATO'da kalalım" demektir.

TKP bunu böyle söyleyebilir. Ne ki bir işçi sınıfı partisi hüviyetiyle böylesi iddialarda bulunmak işçilere ve emekçilere bir hayli yadırgatıcı gelir. Biraz sınıf bilinci olan bir işçi o zaman TKP'ye sorar:

Bizim bildiğimiz —ve dünya pratiğinde gördüğümüz— bir işçi sınıfı partisinin iktidara gelmesi demek, bizlerin, yani işçiler dahil tüm emekçi halkın sınıf iktidarının gerçekleşmesi demektir. Bu da ancak sosyal ve siyasi bir devrim sonucu gerçekleşir. Bunun gerçekleşebilmesi için mevcut burjuva devlet mekanizmasının dağıtılması zorunludur. Bu kapsam içinde, şu andaki silahlı kuvvetlerin yerini halkın öz be öz silahlı gücünü temsil eden **milis** *alır. Şimdi siz iktidar programında NATO'da kalacağınızı ilan ettiğinize göre halk milisinin NATO'nun, onun ABD'li başkomutanının emrine girmesini mi öngörüyorsunuz?*

TKP'nin ne cevap vereceğini bilemeyiz, ama işçi haklıdır.

Aslında bu çapraşıklık TKP'nin son politik hattından kaynaklanıyor. TKP demokrat saydığı burjuva partileriyle birlikte ortak bir **iktidar** öngörüyor. Üstelik bunu geçici bir koalisyon olarak değil kalıcı bir iktidar olarak değerlendiriyor. Öyle olunca da bu burjuva partilerinin meşreplerine uygun, onların reddetmeyeceği türden hedeflerle kendini sınırlıyor. Ve dahası "stratejik" programını bu türden hedefler ve talepler üzerine inşa ediyor.

NATO'dan çıkmak hedefinin terkedilmesi de bu yüzden. Çünkü Türkiye'de burjuva partilerinin tamamı, sosyal demokratlar da dahil şu veya bu ölçüde NATO'cu. TKP, NATO'dan çıkılmasında ısrar edildiği sürece bu burjuva partileriyle birlikte iş yapılmasının imkansız olduğu kanısında. Böyle olduğunu aynı yazıdaki şu sözler açıkça ortaya koyuyor:

"... Önemli olan yeni politikayla NATO yanlısı güçlerden bile bazılarıyla ortak hedefler için eylem birliğinin olanaklı olmasıdır."

İKİ HEDEF BİRBİRİYLE ÇELİŞİYOR MU?

Aslında TKP'nin NATO'ya ilişkin yeni bir tutum benimsemesinde, "NATO'dan ayrılmak" hedefiyle "NATO'nun ve Varşova Paktı'nın karşılıklı lağvedilmesi" talebinin birbirleriyle bağdaşmayacağı yanılgısı da rol oynuyor. Oysa bu iki talep, birbirini dışlayan, birisi ötekinin yerine ikame edilecek türden değildirler; aksine yekdiğerini tamamlayıp güçlendirirler. Yani "biz iktidara geldiğimizde NATO'dan çıkacağız, gerek NATO'dan çıkana kadar, gerek de sonrasında her iki paktın karşılıklı olarak dağıtılmasını savunacağız" demenin hiçbir çelişkili, ya da mahzurlu yanı

yoktur. Dahası solcu olanın böyle demesi gerekir.

Böylesi, NATO yanlısı ama her iki paktın birlikte dağıtılmasına evet diyebilecek burjuva partilerini ürkütür, onlarla işbirliğini engellermiş!

Bu kaygı yersiz. Çünkü her iki pakt karşılıklı olarak lağvedilecekse bunda Türkiye'nin bir dahli olması mümkün değil. Buna karar verecek merciler belli. Bu yüzden de Türkiye burjuvazisinin, şu veya bu kesimiyle olsun "her iki pakt dağıtılmalıdır" diye bir meselesi yok, böyle bir meselesi olacağı da yok. Yine de varsayalım ki böyle bir durum gerçekleşti ve bir kısım burjuva partileri de iki paktın dağıtılması talebini ileri sürmeye başladılar. Zaten solcular da aynı talebi devamlı yükselttikleri için arada rezonans oldu ve NATO ile Varşova Paktı'nın kaldırılması doğrultusunda Türkiye'de güçlü bir politik eğilim oluştu. Sonuçta NATO'nun patronları da buna bigane kalamadılar ve diyelim Ankara ile Brüksel konuyu görüşmek için masaya oturdular. NATO patronları bu paktı kurarken Türkiye'ye sormadıklarına göre bozarken de Türkiye'ye soracak değiller. Yani Türkiye'nin, "paktlar dağılsın" talebinin hiçbir ağırlığı olmaz. Ama yine de Türkiye'nin talebinde diretmesi mümkün. O da bir şartla: "İsteğimi kaale almazsanız **NATO'dan çıkarım!**" kozunu oynayarak. Yani "mesela teduk" misali bir senaryo kurduk, ama görüyoruz ki "her iki paktın birlikte dağıtılması" talebinin bir nebze ciddiyeti ve ağırlığı olacaksa bu, ancak ve ancak "NATO'dan ayrılmak" hedefiyle **takviye** edilmesi halinde mümkün.

NATO'DAN AYRILMAK KONUSUNDA NE ZAMAN TAVİZ VERİLİR?

Öyleyse NATO'dan ayrılmak solcuların asla taviz vermeyecekleri bir hedef mi?

Hem evet, hem de hayır. Emekçi halkın iktidarı sözkonusu olduğunda, yani Türkiye'de halk demokrasisi kurulduğunda "NATO'dan ayrılmak" asla taviz vermeyeceğimiz bir hedef. Zaten başka türlüsü nasıl mümkün olabilir? Nasıl olur da bir sol iktidar, bir emekçi devleti, amacı sosyalist sistemi kuşatmak olan, emperyalizmin en güçlü **saldırı** paktı içinde kalabilir? Türkiye'nin bağımsızlığından yana olan hiç kimse böylesi bir durumu savunamayacağı gibi, sosyalistler, sosyalist ülkelere yönelik bir tehdit ve saldırı aracı olan NATO'ya karşı çok daha hassas olmakla yükümlüdürler.

Ama böyle diye "NATO'dan çıkmak hedefinden asla taviz verilmez" sekterliğine kapılmak da doğru olmaz. Öyle durumlar olabilir ki, "NATO'dan ayrılmak" hedefini muhafaza etmek ve savunmakla birlikte geçici bir süre için NATO'da kalmaya razı olunabilir. 12 Eylül sonrasında izlenilen politika bunun tipik örneğidir. Faşizme karşı tüm demokrasi güçlerinin işbirliğinin **hayati** önemi olduğu böyle bir dönemde, bu kapsamda ittifaklar söz konusu olduğunda "NATO'dan çıkmayı" dayatmak, işleri yokuşa sürmek olur. Müttefiklerimizi NATO'dan ayrılmaya ikna edebiliyorsak ya da onlar böylesine yatkınlarsa ne âlâ. Ama böylesi sağlanamıyorsa, ya da zaten onların NATO'dan ayrılmaya kesinlikle yanaşmayacaklarını baştan biliyorsak, hayati önemi olan antifaşist saflaşma uğruna NATO konusunda taviz vermekten başka çare kalmaz. Ne ki bu geçici bir durumdur. Daha baştan taraflar kimin neyi isteyip istemediğini açık seçik bilirler ve ona göre hesaplarını yaparlar. Burada solculara düşen tavır, faşizmi devirmeyi öngören ortak programa NATO'dan çıkılması hedefinin konmamasına razı olmak, buna mukabil NATO içinde olabildiğince bağımsız bir politika izlenmesini sağlayacak tedbirlerin de aynı programa alınmaları için çaba göstermek, faşizm sonrasında kurulacak geçici siyasi hükümette yer alındığı sürece bu programa riayet etmek, bunun yanı sıra kendi bağımsız politikalarında "NATO'dan çıkmayı devamlı savunmak, bunun kitlelere ajitasyon ve propagandasını yapmaktır.

Zaten olacaksa, yani bir takım burjuva siyasetlerle işbirliği yapılacaksa, başka türlü olmaz, ancak böyle olur. Solcular "NATO'dan çıkmayacaklarına" dair yemin üzerine yemin etseler dahi burjuvaziyi —onun demokrasiden yana siyasetlerini dahi— ikna edemezler. Çünkü solculuk demek emperyalizmden bağımsızlık demektir, sosyalist ülkelerle dostça ilişkiler içinde olmak demektir. Bu nedenle "NATO'ya karşıyım, ama iktidara gelsem de yine her iki pakt dağıtılana kadar NATO'da kalacağım" demenin burjuvazi açısından hiçbir inandırıcılığı olamaz.

NATO'DA KALMAK SONSUZA KADAR SÜREBİLİR

"Her iki antlaşmanın beraberce dağıtılmasını savunmak için illa da NATO'da olmak gerekir, onun için NATO'dan ayrılmak hedefinden vazgeçmek zorunludur" mantığı daha başka açmazlara da götürür. Görüyoruz, ABD ve hempaları "paktların karşılıklı dağıtılması" talebini devamlı kös dinliyorlar. Eğer karşımızdaki emperyalizmse bu anlaşılmaz bir olgu da değil. Böyle diye sosyalist ülkelerin öne sürdükleri "karşılıklı dağıtma" önerisi içi boş bir propaganda aracı mı? Asla! Tam tersine çok doğru ve yerinde bir talep. Çünkü "Batı", elindeki tüm "mass media" imkanlarını seferber edip sosyalist ülkeleri, en başta da Sovyetler Birliği'ni tüm dünya halklarına "**baş saldırgan**" olarak tanıtıyor. Emperyalizm bunu, kendi saldırganlığını kamufle etmek için yapıyor ve aslında bir saldırı anlaşması olan NATO'yu "Sovyet saldırısına karşı bir savunma paktı olarak" gösteriyor. Bu beyin yıkama ameliyesinde de elindeki sonsuz imkanlar sayesinde belirli ölçüde muvaffak oluyor. İşte antikomünist, anti-Sovyetik saldırının boşa çıkarılması için SSCB de "madem ki öyle, her iki paktı karşılıklı olarak dağıtalım" diye emperyalizmin üstüne gidiyor ve onu sıkıştırıyor. Böylece ABD'nin ve öteki NATO patronlarının sahte barışçı maskelerini düşürüyor, riyakâr tutumlarını açığa çıkarıyor.

Elbette bu tavır dünya kamuoyunda yankı uyandırıyor ve halklar kimin kuzu, kimin kuzu postuna bürünmüş kurt olduğunu daha yakından görüyorlar. Dolayısıyla da NATO'ya karşıtlık yaygınlaşıyor. An-

cak buna bakıp emperyalist metropollerin bugünden yarına NATO'dan vazgeçebileceklerini sanmak büyük yanılgı olur. Hele şimdi SSCB ile ABD arasında orta ve kısa menzilli füzeler konusundaki yeni anlaşmadan sonra konvansiyonel silahlar daha önem kazanacağı için, "Batı"nın NATO'ya çok daha ağırlık vermesi büyük ihtimaldir. Kısacası görünen gelecek NATO'nun ve Varşova Paktı'nın karşılıklı dağıtılması noktasında herhangi bir emare göstermiyor. Bu durumda bu paktların dağıtılmasını savunmak uğruna NATO'dan vazgeçmek, sonuçta sonu belirli olmayan bir geleceğe kadar NATO'da kalmak, yani somutlarsak, ABD emperyalizmine ve "Batı"ya bağımlılığı sineye çekmek anlamına geliyor.

Oysa her iki paktın dağıtılmasını savunmak için mutlaka NATO'da kalmaya da gerek yok. Çünkü bunu savunmak NATO'dan ayrıldıktan sonra da mümkün. Üstelik böylesinin daha etkili ve sonuç alıcı olması pekâlâ muhtemel. Biliyoruz, dünyada bloksuzlardan oluşan irili ufaklı 100'ü aşkın ülke var. Ve bunların genel yaklaşımı NATO, Varşova Paktı vb. bloklaşmalara karşı çıkmak. Eğer dünya çapında, NATO'nun ve Varşova Paktı'nın karşılıklı olarak dağıtılmasını isteyen güçlü bir talep yükselecekse, bu sosyalist ülkelerle birlikte bloksuzların da bu konuda bastırmalarıyla mümkün olabilecek. Yani NATO'dan ayrılmış bir Türkiye'nin, bloksuzlar arasında sağlayacağı büyük prestij sayesinde, her iki antlaşmanın iptali konusunda çok daha fazla rolü ve ağırlığı var.

NATO'DA KALMAYI SAVUNMANIN DOĞAL BAZI SONUÇLARI

"NATO'dan ayrılmamak" mantığının daha başka doğal uzantıları da var. Örneğin bir süre önce tam da bu konuya ilişkin olarak İspanya'da referandum yapıldı. İspanya'nın bağımsızlığından yana herkes, solun tamamı dahil "NATO'ya hayır" dedi. TKP'nin yeni politikasına bakılırsa İspanya'daki solcular **yanlış** yaptılar.

Aynı mantığı biraz daha ilerletirsek Avrupa'nın NATO'da yer almayan ülkelerinin de NATO'ya girmelerini savunmamız gerekir. Her iki paktın birlikte dağıtılması için NATO'da kalmak daha sonuç vericiyse, örneğin her iki antlaşmaya da karşı olan bir Finlandiya'nın, bir İsveç'in NATO'da yer almalarını savunmamız daha "mantıki" olur. Ki böylece NATO içinde NATO'ya karşı güçler daha geniş bir blok oluşturulsun!

TKP "yeni" bir politika izliyor. Doğru. TKP'nin "yeni NATO politikası" da bu "yeni" politikanın bir tezahürü. Bu da doğru. Ne ki, somut NATO örneğinde gördük, bunların hiç birisi çare değil. Çare değil, çünkü bu yeni politikalar TKP'ye, burjuva partileriyle işbirliği imkanı sağlamıyor, bunun yolunu açmıyor. Açmaz da. Çünkü bu "yeni" politikalar muhataplarına hiç de inandırıcı gelmiyor.

Bu kadarla kalsa yine iyi. Ama bu "yeni" politikalar yüzünden TKP "evdeki bulgurdan" da oluyor. İşte meselenin TKP açısından esas **dramatik** sonucu da bu. TKP daha geniş bir konsensus oluşturmak için taviz üzerine taviz verdikçe, bundan olumlu bir sonuç alamadığı gibi, sol hareket içinde de gittikçe yalnızlaşıyor. Bizden söylemesi: zararın neresinden dönülürse kârdır! ■

Meksika'da Birlik Süreci

Meksika'da Meksika Komünist Partisi'nin (kuruluşu 1919), yıllar süren çabaları sonucu ilk defa biraraya gelen dört diğer sol parti ile birlikte Meksika Sosyalist Birlik Partisi (PSUM) kurulmuştu. PSUM'un kuruluşundan bu yana siyasi koşullar birlik sürecinin daha derinleştirilmesi yolunda adımlar gündeme getirdi. Bu yoldaki gelişmeler kısaca şöyle: PSUM 1985 yılındaki seçimlerde 1982'deki sonucu tekrarlayamadı ve sadece 12 sandalye elde etti (daha önce 17 sandalyesi vardı). Emperyalizm yanlısı sağcı güçlerin Ulusal Eylem Partisi (PAN), muhalefetten oy çalarken, diğer sol partiler de oy yitirdiler. Hükümet 58 yıldır Resmi Devrimci Parti (PRI) tarafından yönetilmektedir.

Artan ekonomik bunalım koşullarında emekçi Meksika halkı için ortak eylemler yapmak üzere çabalarını yoğunlaştıran sol partiler, bölünmeyi aşmak üzere Haziran 1986'da 11 parti ve örgütten oluşan bir Siyasi Cephe kurdular. Cephe 1988 yılında yapılacak Başkanlık seçimleri için bütün sol, ilerici ve demokratik güçleri birleştiren bir asgari program üzerinde anlaşmış bulunuyor. 1985 yılında %3.29 oy toplayan PSUM'dan sonra en etkin sol parti olarak Emekçilerin Sosyalist Partisi (PST, %2,46) ve Sosyalist Halk Partisi (PPS, %1.95), bulunmakta ve işbirliği için çalışmaktadırlar. Birlik sürecinin yeni aşamasında, Siyasi Cephe'ye katılmış bulunan beş örgütün yeni bir parti oluşturması burada önem kazanıyor. Bunlar en güçlü parti olan PSUM, Meksika Emekçilerinin Partisi (PMT, %1.55), Devrimci Yurtsever Parti (PPR), Komünist Sol Birlik (UIC) ve Halkın Devrimci Hareketi (MRP)'dir.

Aynı anda toplanan beş partinin ulusal kongresinde onaylandığı gibi, 29 Mart 1987 günü Meksika Sosyalist Partisi (PMS) törenle kurulduğunu açıkladı ve birlik belgesi imzalandı. Oluşturulan Ulusal Koordinasyon Komisyonu'nda yer alan 35 üyenin en genç Ekim ayında yapılacak kuruluş kongresine kadar birleşme sürecini yönetmeleri partinin resmen kuruluşu çalışmalarını sürdürmeleri ve ortak başkan adayını belirlemeleri, ortak program ve tüzüğün son şeklini de hazırlamaları öngörüldü.

PMS'in program ve tüzüğü üzerindeki canlı tartışmalar ülkenin ulusal koşullarına ve emekçilerin sınıf çıkarlarına uyan ve halk kitlelerinin mücadelesinin strateji ve taktiğinin sorunlarına mümkün olduğunca somut yanıtlar getiren çabalarla dikkati çekmektedir. Uluslararası işçi hareketinin bir çok deneyimi de gözönünde tutulmaktadır. Bütün katılanlar, büyük bir esneklik ve uzlaşmaya hazır olma üzerinde hemfikirdirler. Bu sonuçlardan çıkan, Meksika solunun bugün daha uygun koşullarda, ülkedeki politik ağırlığını artırmaya yönelik olduğu merkezindedir. ■

Güvenlikli Bir Dünya: Gerçeklik ve Teminatlar

SBKP MK Genel Sekreteri M. Gorbaçov Eylül ayı içerisinde BM. Genel Kurulu 42. Oturumu'nun toplanması vesilesiyle Pravda'da yayınlanan yazısında, Sovyetler Birliği'nin kapsamlı bir uluslararası güvenlik sistemi yaratılması önerisini bir kere daha vurguladı ve gelişmeleri değerlendirdi. Bu yazının kısaltılmış bir çevirisini sunuyoruz.

SÖZ VE EYLEMDE UYGUNLUK

"20. yüzyılın son çeyreğine, içerik ve anlam bakımından devrimci olan hayatın maddi temellerindeki değişimler damgasını vurmaktadır. İnsanlık, tarihinde ilk kez yüzyıllar boyu gelişmesine ket vuran pek çok sorunu çözebilme gücünde olduğunu doğrulamıştır. Var ve yaratılmakta olan kaynak ve teknolojiler, sayısı milyarlara ulaşan dünya nüfusunu doyurmaya, onların eğitim ve konut ihtiyaçlarını karşılamaya, sağlıklarını muhafazaya yeterlidir. Tek tek halklar ve ülkeler arasındaki açık farklılıklara rağmen, dünya üzerinde yaşayanlara topluca insana yaraşır hayat şartlarını temin etme perspektifleri belirmiştir.

Aynı zamanda insan soyunun sürekliliğini tehdit eden tehlikeler de ortaya çıkmıştır. İşte bu yüzden, bir emsali daha bulunmayan gezegenimiz üzerinde, yeni ihtiyaçlara ve değişen şartlara cevap vermek üzere birlikte yaşamanın yeni kurallarına gereksinim duymaktayız.

Nüfuz sahibi bir çok çevreler ne yazık ki hâlâ eskimiş ulusal güvenlik anlayışında diretmektedir. Ve bu yüzden de, kendisini uçuruma götüren yolun en emin yol olduğu konusunda ısrarla ikna edilmeye çalışılan dünya, saçma bir durumla karşı karşıya bulunmaktadır. Atom silahlarının bir dünya savaşını önlemeyi mümkün kıldığı görüşünü başka türlü izah etmek güçtür. Bu görüşün ispat edilmesinin hiçbir imkanı olmadığından, çürütülmesi de pek kolay değildir. Zira aksiyom olarak öne sürülen bir şeye karşı çıkma durumu doğmaktadır: Atom silahlarının ortaya çıkmasından sonra hiçbir dünya savaşı olmamıştır; öyleyse bu silahlar dünya savaşını önlemiştir, deniliyor. Oysa, atom silahlarının varlığına rağmen bir dünya savaşının önlenebilmiş olduğunu söylemek daha doğru olacaktır.

Önceleri, taraflar ancak bir kaç düzine atom bombasına sahipken, zamanla her biri 100 atom füzesine ve en nihayet bu birikim binlerce nükleer başlığa ulaştı. Kısa bir süre önce Sovyet ve Amerikan bilim adamları özel olarak, stratejik istikrar ile birikmiş nükleer silahların hacmi arasındaki bağlantıyı inceleyip, istikrarı hiçbir şekilde zedelemeksizin ABD ve SSCB'nin tüm nükleer silahlarının %95'inin yokedilebileceği görüşünde birleştiler.

Bu, çılgın bir mantığın ürünü olan "nükleer caydırma" stratejisine öldürücü darbe vuran bir argümandır. Ne ki biz, geride %5'in bile bırakılmaması görüşündeyiz. Ve ondan sonra, bir başka nitelikte istikrar ortaya çıkacaktır.

Uyarıda bulunmak üzere sürekli olarak işaret parmağımız kalkmış durumda kalmayı arzulamadığımızdan ve dünyadaki tehlikeli durumu tespit etmenin yalnız başına yararlı olmayacağını bildiğimizden, günümüzde ulusal güvenliği dünya çapında bir felakete yol açmaksızın sağlayacak bir modelin mümkün olup olmayacağı sorusuna cevap aramaya başladık.

Böylesi bir yaklaşım yeni siyasi düşünme tarzının oluşturulması sırasında beliren görüşlere uygun düşmektedir. Çevremize, çevremizde olup bitenlere ve kendimize de realist bir bakış, bu yeni düşünceye iyice nüfuz etmiştir. Bu düşünceyi başkalarına karşı önyargısız olmak, kendi öz sorumluluk ve güvenliğini idrak etmek belirlemektedir.

Yeni düşünme tarzı, aynı zamanda söz ile eylem arasındaki ayrılığın da giderilmesidir. Ve biz, eyleme geçmiş bulunuyoruz. Nükleer silahların en büyük kötülüğü ve en korkunç tehlikeyi oluşturduğuna inandığımızdan, nükleer denemelerle ilgili olarak, tek taraflı moratoryum ilân ettik ve açıkça belirtmek gerekirse buna aslında yapabileceğimizden daha da uzun bir süre uyduk. Bunu 15 Ocak 1986 tarihli nükleer silahların kademeli olarak yok edilmesini öngören somut bir program içeren açıklamamız izledi. Başkan Reagan'la Reykjavik'teki buluşmamızda nükleer silahsızlanmanın tümüyle mümkün ve arzu edilir olduğu anlayışına yaklaşmıştık.

Bunu takiben, iki sınıf nükleer silahın —orta menzilli ve operatif-taktik füzelerin— yokedilmesinde anlaşmaya varmayı kolaylaştıracak adımlar attık.

Biz, bu anlaşmanın mümkün ve gerçekleşebilir olduğu görüşündeyiz. Bu bağlamda F.Alman hükümetinin, buna belli bir ölçüde katkıda bulunacak bir tutum aldığını belirtmek isterim. Sovyetler Birliği, bu konudaki anlaşmanın yıl sonuna kadar sonuçlandırılabileceğinden hareket etmektedir. Şimdiden böyle bir anlaşmanın olası yararlarından çokça söz edilmiş bulunuyor. Bunları tekrar etmek istemiyorum. Ben sadece, bu anlaşma ile nükleer silahların sınırlı kullanımına ve sözümona bir nükleer çatışmanın kontrol edilebilir tırmanışına dair yaklaşımlara hissedilir bir darbe indirildiğine işaret etmek istiyorum. İllüzyonlara yol açan, ara çözümler diye bir şey olamaz. Durum daha istikrar kazanacaktır.

Orta menzilli ve operatif-taktik füzeleri kapsayan bir anlaşma ABM-Antlaşmasına kesinlikle uyulması koşuluyla stratejik saldırı silahlarının büyük miktarda —%50 oranında— azaltılması görüşmelerinde ilerleme sağlanması yönünde iyi bir başlangıç teşkil edecektir. Her iki tarafın bu konudaki anlaş-

maya duyulan arzusunun daha önümüzdeki yılın ilk yarısında gerçekleşebileceğini düşünüyorum.

Nükleer silahların olmadığı bir dünyaya doğru ilerlemeyi göz önüne getiriyorum: Daha şimdiden silahsızlanma sürecinin her etabında güvenliğin nasıl sağlanacağı düşünülmeli ve bunu yaparken de yalnız düşünmekle kalmamalı; nükleer olmayan silahların da çok aşağı düzeye indirilmiş bulunduğu bir ortamda barışı koruyabilecek mekanizmalar üzerinde görüş birliğine varılmalıdır.

Tüm bu meseleler bizim diğer sosyalist ülkelerle birlikte, çok yönlü bir uluslararası barış ve güvenlik sisteminin yaratılması amacıyla BM Örgütü'ne yaptığımız önerilerin özüdür.

Böyle bir sistemle neyi kastediyoruz?

Önerdiğimiz güvenlik projesi her şeyden önce halihazırda barışın muhafazasını amaçlayan kurumların varlığını sürdürmesini ve onlarla mutabakatı öngörüyor. Bu sistem, BM kuruluş esaslarına göre ve BM Örgütü çerçevesinde işleyebilir. Sistemin başarılı olması, BM esaslarının gereklerine kesinlikle uyulmasının yanında, devletlerin üstlenecekleri tek taraflı ek yükümlülüklerle, —askeri, iktisadi, ekolojik, insani, vb.— her alanda güven ve uluslararası işbirliği önlemleriyle sağlanabilir.

Kapsamlı bir güvenlik sisteminin en nihayetinde nasıl bir görünüm alacağı konusunda tahminlere girmek istemiyorum. Şurası açıktır ki, böyle bir sistem, ancak tüm kitlesel imha araçları yokedildikten sonra gerçekleşebilir. Elde ettiği sonuçları BM Örgütü'ne sunması mümkün olan ve uzmanlardan oluşan bağımsız bir komisyonun tüm bu sorunlarla uğraşmasını öneriyoruz.

Şahsen ben, egemen devletlerin daha şimdiden uluslararası güvenlik alanında yükümlülük altına girebilme yeteneğinde olduğundan kuşku duymuyorum. Pek çok devlet bunu yapıyor da. Bilindiği gibi Sovyetler Birliği ve Çin Halk Cumhuriyeti nükleer silahları ilk kullananın kendileri olmayacağını açıklamışlardır. Bir başka örnek ise nükleer silahlanmayla ilgili Sovyet-Amerikan anlaşmalarıdır. SSCB ile ABD arasındaki ilişkilerin bu en duyarlı alanında itidalli davranma ve kendini sınırlama yolu bilinçli olarak seçilmiştir. Ve nükleer silahların yaygınlaştırılmaması anlaşması devletlerin yüksek sorumluluk bilincine fevkalâde bir örnek teşkil etmiyor mu?

Geleceğin güvenlik sistemini inşa etmek üzere kullanacağımız 'tuğlalar' şu anki gerçeğimiz içinde mevcuttur".

Uluslararası ilişkilerin yeni bir anlayışla biçimlenmesi sürecinin gelişmekte olduğuna işaret eden M.Gorbaçov, Varşova Paktı'nın konvansiyonel üstünlüğü vb. gerekçelerle nükleer ve genel silahsızlanma yolunda adım atılmasını engelleme girişimleri karşısında, silahsızlanmanın her alanında —nükleer ve uzay silahları, kimyasal silahlar, konvansiyonel silahlar ve diğerleri— somut öneriler getirdiklerini vurguladı. Karşılıklı güven verici adımlar atılmasını gerektiğini belirten M.Gorbaçov, nükleer ve nükleer olmayan silahlarla bir saldırganlığın önlenmesine yönelik kollektif önlemlerin alınması gerektiğine değindiği yazısında, demilitarizasyon adımlarının askeri blokların dağıtılmasına, yabancı ülkelerdeki üslerin kaldırılmasına ve ülke toprakları dışında bulunan tüm askeri birliklerin geri çekilmesine yönelik bir politikayla bütünleşmesi gereğine değindi.

Dünyanın nükleer silaha sahip olan ve sahip olmayan ülkeler halinde ikiye ayrılmasının beraberinde güvenlik kavramının da ikiye ayrılmasını getirdiğini belirten M.Gorbaçov, gerçekte son yarım yüzyıldır dünyamızda savaş olmadığının söylenemeyeceğini, dünyanın çeşitli yörelerinde düzinelerce bölgesel savaşın sürdüğünü ve bunlara "ikinci planda gelir" gözüyle bakılamayacağını kaydetti. M.Gorbaçov genel güvenliğin vazgeçilmez koşulunun halkların her türlü gelişme yol ve biçimini özgürce seçme haklarına saygı gösterilmesi olduğunu tekrarladığı yazısında, güvenliğin ve karşılıklı anlayışın güçlendirilmesi, uluslararası gerginliğin azaltılması, silahlanmanın sınırlandırılması yolunda anlaşmaların hayata geçirilmesi ve yerel çatışma odaklarında askeri durum üzerinde uluslararası çapta bir denetimin sağlanması yönünde Birleşmiş Milletler'e bağlı bir mekanizmanın oluşturulmasının mümkün olduğunu belirtti. Gorbaçov ayrıca devletler arasındaki işbirliğinin pekiştirilmesi ve yaygınlaşmasının uluslararası terörizmin bertaraf edilmesi konusunda büyük önem taşıdığına ve uluslararası terör hareketini soruşturmak üzere BM'e bağlı bir mahkeme kurulması önerisine değindi.

İNSAN DOĞA İLİŞKİSİ ENDİŞE VERİCİDİR

"Son on yıllardaki gelişme ve eğilimler barış ve güvenlik kavramını genişletmiş, ona yeni biçim ve özellikler katmıştır. Sorunlardan biri ekonomik güvenliktir. Tüm bir kıtanın açlık sınırına geldiği ve büyük bir insan kitlesinin sürekli az beslendiği bir dünya güvenlikli değildir. Çok sayıda ülke ve halkın borç yükü altında ezildiği bir dünya da güvenlikli olamaz.

Şu ya da bu ülkenin, daha doğrusu ülke gruplarının ekonomik çıkarları fiiliyatta o kadar farklı ve çelişiktir ki, uluslararası yeni bir ekonomik düzen programının kabulü zor ulaşılır gibi görünmektedir. Ama biz buna rağmen yaşama iç güdüsünün burada da işlerli olacağına inanıyoruz.

Günümüzün gerekleri pekçok sağduyu normunun politika düzeyine yükseltilmesini dayatıyor. Borç faiz oranlarının gelişmekte olan ülkeler için düşürülmesi ve ilave kolaylıklar üzerinde anlaşma sağlanması teklifimiz, asla bir hayırseverlik gösterisi değildir. Bu herkes için bir kazanım, güvenlikli gelecek için bir vaad olacaktır. Gelişmekte olan ülkelerin borç yükü hafiflerse, böyle bir geleceğin şansı daha da artacaktır. Burada şu olanaklar vardır: Gelişmekte olan her bir ülkenin borç taksidi gelişmesine zarar vermeyecek şekilde ihracat gelirlerinin belli bir kısmıyla sınırlandırılmalı, borcun geri ödenmesinde ihracat malları ödenti olarak kabul edilmeli, kredi veren ülkelerin sınırlarındaki himayeci engeller kaldırılmalı, keza ödeme

süresinin uzatılması halinde ek faiz yükseltilmesinden vazgeçilmelidir.

Bu önerilerin düzenlenmesi farklı şekillerde olabilir. Uluslararası topluluğun çoğunluğunun gelişmekte olan ülkelerin borç yükünü hafifletecek acil girişimlerin gerekliliğinin bilincinde olduğundan kuşku duymuyorum. Ve bu böyleyse, birlikte program çalışmasına başlanabilir.

Bu "birlikte" sözü, bugünün dünyasında çok önemlidir. Geçenlerde New York'taki bir uluslararası konferansta da vurgulanan silahsızlanma ve gelişmenin karşılıklı ilişkisi, güçlü ve zenginler kendilerini dışarda tutmazlarsa pratikte gerçekleştirilebilir. Güvenlik Konseyi'ne üye devletlerin en yüksek temsilcilerinin bu sorunu birlikte dile getirmeleri ve uyumlu bir tavır geliştirmeleri konusundaki düşüncelerimi belirtmiştim. Bu önerimde ısrar ediyorum.

Çevre güvenliğine gelince, nehirlerden zehir akması, gökten toprağa zehirli yağmur sularının inmesi, şehirler ve tüm bölgenin sanayi ve egzoz gazlarıyla dolan atmosferde boğulması, atom enerjisinin gelişiminin kabul edilemez bir riski içermesi, kelimenin tam anlamıyla tehlikelidir.

Birçokları aniden bütün bunların spekülasyon olmadığını kendi tecrübelerinden öğrenerek kavradılar. "Bu bizim başımıza gelmez" türünden eskiye özgü yaklaşım yok oldu. Bir diken deneyiminin tüm bir ormanın tavsiyesinden daha değerli olduğu söylenir. Çernobil bizim için böyle bir dikendi...

İnsan ve doğa ilişkileri endişe verici bir nitelik aldı. Ekolojik güvenlik sorunu, fakirlik ve zenginlikten bağımsız olarak herkesi ilgilendiriyor. Çevre korumacılığı için global bir strateji ve doğal kaynakların rasyonel bir kullanımı gereklidir. Ve biz, bunun hazırlıklarına BM'nin özel programı çerçevesinde girişilmesini öneriyoruz.

Ülkeler gerekli bilgi alış verişini zaten yapıyorlar ve uluslararası kuruluşları bilgilendiriyorlar. Bu yöntemin hukuksal zorunluluk olarak ilan edilmesini, hükümetlerin doğa koruması ve kendi topraklarındaki ekolojik olaylar ile bunların önlenmesiyle ilgili alanlarda yaptıkları çalışmalara ilişkin yıllık bir rapor vermesi prensibinin kabul edilmesini kastediyoruz.

Ekonomik ve ekolojik güvenlik için ortak bir cephenin açılmasının zorunluluğunu kabul etmek ve onu oluşturmaya başlamak demek, insanlığın tarihe kendisinin koyduğu saatli bombayı zararsız hale getirmek demektir.

İNSAN HAKLARI AYAKLAR ALTINDA

Uzayda insanların tepesine egzotik silahları "avize" gibi asma niyetleri varken, insan hak ve özgürlükleri üzerine konuşmak bizim için kabul edilemez bir durum. Bu "egzotik"in içinde, her an tüm insanlığın potansiyel yok olma ihtimali bulunmaktadır. Bunun dışındaki her şey sadece parlak bir ambalajdır. İnsan haklarının ayaklar altına alındığı bir dünya, güvenlikli olarak görülemez. Bunda hemfikirim. Ek olarak: Eğer dünyanın önemli bir bölümünde insanın onurlu varlığı için en temel şartlar bulunmuyorsa, eğer milyonlarca insanın açlık çekmesi, başını sokacak çatısının olmaması, işsiz bırakılması, tedaviye gücü yetmediği halde sürekli hastalıklara maruz kalması "hak" olarak tanınıyor ve nihayet insanın en temel hakkı olan yaşama hakkı hiçe sayılıyorsa, her şeyden önce ulusal yasaların ve yönetim kurallarının uluslararası yükümlülük ve normlarla uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir.

DÜNYA DANIŞMA KONSEYİ ÖNERİSİ

Önerilen kapsamlı güvenlik sisteminin, BM Örgütü, Güvenlik Konseyi, diğer uluslararası kuruluşlar ve mekanizmalar ölçüsünde etkin işleve sahip olacağı anlaşılıyor. BM ve Uluslararası Atom Enerjisi kurumlarının otorite ve rollerinin artırılması kesinlikle gereklidir. BM ile sıkı ilişki içinde olacak ve onun sisteminin bir parçası olarak özerk çalışacak uluslararası bir uzay örgütünün gerekliliğinin kabulü belirginleşiyor. Uluslararası davaların düzenleyicisi de BM'nin özel örgütleri olmalıdır. Ve Cenevre Silahsızlanma Konferansı, atom silahlarından arındırılmış, şiddetin olmadığı bir dünyaya geçiş çabalarının uluslararasılaştırıldığı bir forum olmalıdır.

Uluslararası Adalet Divanı'nın da imkanları unutulmamalı. BM Genel Kurulu ve Güvenlik Konseyi devletler hukukunun ihtilaflı sorunlarında sık sık Uluslararası Adalet Divanı'na danışabilmelidir. Onun bağlayıcı kararı taraflarca üzerinde anlaşılan şartlarda kabul edilmelidir. Güvenlik Konseyi'nin daimi üyeleri burada ilk adımı atma gibi önemli bir sorumlulukla karşı karşıyadırlar.

Kapsamlı bir güvenlik sisteminin aynı zamanda kapsamlı bir hukuk düzeni sağlayacağına ve devletler hukukunun politikada önceliğini sağlayacağına eminiz.

Güvenlik Konseyi oturumlarının sadece New York'taki BM ana binasında olmayıp, sürtüşme ve gerginliklerin bulunduğu bölgelerde de ve aynı zamanda BM Güvenlik Konseyi'ne daimi üye ülkelerin başkentlerinde sırayla yapılmasının yararlı olacağı kanısındayım".

M.Gorbaçov, BM tarafından kabul edilen önemli siyasi belgelerin geçerliliğinin artırılması; BM ve bağlı kuruluşların etkin çalışabilmeleri için finans kaynaklarının sağlanması ve bu kaynakların baskı aracı olarak kullanılmaması, BM Genel Sekreterliği görevine seçilmiş kişiye azâmi desteğin verilmesi ve onun yararlı girişimleri, arabuluculuk ve ateşkes çabalarının teşvik edilmesi gerektiğine değinirken, BM himayesinde dünya fikir potansiyelini biraraya getirecek bir dünya danışma konseyi önerisinde bulunduklarını belirtti. Bu doğrultuda ünlü bilimadamları, toplumda tanınmış politikacı ve kişilikler, uluslararası toplumsal örgüt temsilcileri, kültür ve sanat yaratıcıları bu kapsamda Nobel ve diğer uluslararası ödül sahipleri, önde gelen din adamları gibi kişilerin günümüz dünya politikasının düşünsel ve etik potansiyelini belirgin şekilde zenginleştirebileceklerine işaret etti. ■

(24 Eylül 1987 tarihli Unsere Zeit'tan çevrilmiştir)

70. Yılında Ekim Devrimi

"70 Yıl" Sadece Bir Başlangıçtır

Ekim Devrimi'nin 70. yılında sosyalizm yepyeni bir dönüşümler dönemine girdi. SBKP 27. Kongresi'nden itibaren başlayan ve batı dillerine "Glasnost" olarak yerleşiveren bu gelişmelerle 70. yılı nasıl bağlamalı?

Önce olayın **bizatihi** kendisi çapına uygun bir ciddiyet içinde kavranmalıdır. Çapına uygun kavranıp kavranmadığını gösteren en önemli ölçüt yine bilimselliktir. Yeni dönem her şeyden önce kendine bir "çıkış noktası" almıştır ki, bunun anlaşılması büyük önem taşıyor.

70. yılda çıkış noktası olarak alınan Marksizm-Leninizm'dir. 70 yıllık reel sosyalist birikim de bu Marksizm-Leninizm'in ürünüdür, dolayısıyla başlamış olan yeni dönemin çıkış noktası, siyasal, bilimsel, ekonomik, teknik, kültürel vb. gibi birikimleriyle 70 yıllık reel sosyalizmin tarihidir aynı zamanda. O halde, Ekim Devrimi'nin 70. yılında aynı zamanda "devrim içinde devrim" olarak da adlandırılan ve çok kapsamlı bir "yenileşme" olacağı burdan da anlaşılan olayı işçi sınıfının dünya görüşünün bilimsel sürekliliğinin dışında bir olaymış gibi kavramak, bu yanlış kavrayışı esas olarak kendi düşünsel konumunu da baştan aşağıya "değiştirmeye" gereksinim duymak, ne olup bittiğinin büsbütün dışında kalmak demektir; tıpkı, her şey eskisi gibi demek kadar...

SBKP'nin 70. yılda 70 yılın kapsamlı bir eleştirisini de içeren bu yeni atılımı, sosyalizmin bilimsel konumunu "gözden geçirmeye" değil, tam tersine, bu konumu güçlendirmeye dayanıyor. Marksizm-Leninizm'e bağlı ve onun yaratıcı özüne bağlı kalındığı sürece elde edilmiş başarıların altını çiziyor, bu konumdan ne ölçüde geri kalınmışsa, pratikte de aynı ölçüde geri kalındığını vurguluyor.

70 yıl, sadece SSCB'de değil, sosyalist sistemle sınırlı da değil, bütün insanlık tarafından ortaklaşa yaşandı. Her insan bu yaşamdan payını aldı. Yaşanmış olanın geleceği bağlayan bir yanı varsa —ki var— bu her insanı bağlıyor. Çünkü, tarihin bir "safhası" yaşanıyor ve yaşayan herkes bu safha içinde yaşıyor. Böyle bir genel bütünlük içinde her şeyin bir açıklaması var, 70 yılın bizim açımızdan açıklaması da burada.

Marksizm, insanlığın gelişmesini sağlayan motora yapılmış bir "benzin ikmali" değil, bu gelişmenin bilimidir. Marksizm hiçbir şey keşfettiği iddiasında da değildir, tarihin dilini ve hükmünü keşfetmekten başka. Kapitalizm hakkında verilmiş bir hüküm varsa, bunu da Marksizm vermiş değildir. "... Hükmünü veren tarihin kendisidir ve proletarya hükmün infazını yerine getirecektir." (Marx) Yani belli olan hükmün kendisi ve bu hükmü infaz edecek güçtür.

Ekim Devrimi Marksizmin ilk somut ürünüdür. Kapitalizm hakkındaki hükmün "bir tek ülkede" infaz edilmesidir. 70 yıl önce Rus proletaryası "ben şimdi başlıyorum" demiş ve başlamıştır. Onu başka bir kaç ülke proletaryası daha izlemiş, ama onlar "ilk kavgayı" kaybetmişlerdir. Rus proletaryasının "başlattığına" her ülkenin emekçi sınıfları omuz verdiler. 15'i aşkın ülkenin proletaryası da misyonlarını yerine getirdikleri zaman Dünya Sosyalist Sistemi oluştu. Marksizm-Leninizm'in başarıları sürüyordu...

Son elli yılda dünyanın çehresi bir hayli değişti. Nükleer çağa girildi. Devreye bilimsel ve teknolojik devrim girdi. İnsanlık iki sistem arasındaki amansız yarışın sorunlarıyla birlikte yaşadı. Bu öyle bir olguydu ki, elbette bir yandan sosyalizmin doğal gelişme seyrine zarar veriyordu, emperyalist saldırganlık, insanlığın sömürüyü ortadan kaldırmak için kullanabileceği enerji ve kaynakları yutuyordu; bir yandan da "sosyalizm sorunlarını çözemiyor, Marksizm bunalıma girdi" gibi demagojik çarpıtmalara malzeme olabilecek görüntüler yaratıyordu. İşte bu son elli yıl, gerçekten de sosyalizm için sorunlar biriktiriyordu.

Ama bu sorunlar, elbette ki çözülebilir nitelikteydiler; çünkü Marksizmin yaratıcı özü her sorunun bir çözümü olacağını gösteriyordu. Bundan ötürü, işçi sınıfının bilimsel dünya görüşüne daha çok sarılmak, çözümü onda aramak için daha büyük bir çabaya ihtiyaç vardı. 70 yılın yarattığı birikim, geleceğin güvencelerini de fazlasıyla sunuyordu; düğüm geleceğe uzanan en yetkin halkayı bulup yakalamaktı, şimdi bu yapılıyor.

Kapitalist ülkeler işçi sınıfı hareketi de olup-bitenden çıkaracağı derslerle kendi mücadelesini daha bir yetkinleştirecektir. Ancak kimin hangi dersi çıkaracağı yine o ülkenin örgütlü işçi sınıfı güçlerinin yeteneğine bağlıdır. Bunu, işçi sınıfının bilimsel dünya görüşünün önem kazanmasından farklı bir şeymiş gibi kavrayanlar bir 70 yıl daha geride kalabilirler. 70 yıl insanlık tarihi için de bizim için de bir başlangıçtır. Gelecek yüzyılların dünyasının bu günden atılan harcıdır.

kitle YAZIŞMA ADRESİ: Postfach 10 13 46 • 4100 Duisburg 1 • F.Almanya • Fiyatı: 50 T.L.